

ЗАКОН

О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет и циљеви

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак вршења процене утицаја на животну средину (у даљем тексту: стратешка процена), стратегија, програма и планова развоја, који се доносе у складу са законом којим се уређује плански систем (у даљем тексту: програми), просторних и урбанистичких планова дефинисаних законом којим се уређује просторно и урбанистичко планирање, као и планова и основа који се доносе у складу са другим законима (у даљем тексту: планови) у поступку припреме и усвајања планова и програма.

Изузеци од примене

Члан 2.

Одредбе овог закона не односе се на планове и програме искључиво намењене ублажавању и отклањању последица елементарних непогода, на финансијске или буџетске планове и инвестиционе планове који се доносе на основу закона којим се уређује плански систем, као и на планове и програме који су намењени одбрани земље.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *планови и програми* јесу сви развојни или други планови и програми, основе, стратегије, укључујући и њихове измене, које припрема и/или усваја орган на републичком, покрајинском или локалном нивоу, или које надлежни орган припрема за одговарајући поступак усвајања у Народној скупштини или Влади, односно скупштини или извршном органу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, плански документи јавних политика који се доносе на основу закона којим се уређује плански систем, планови и програми чија се израда суфинансира из предприступних фондова Европске уније, као и планови и програми који се доносе на основу прописа (у даљем тексту: планови и програми);

2) *стратешка процена* утицаја одређених планова и програма на животну средину обухвата припрему извештаја о стратешкој процени, спровођење поступка консултација јавности и заинтересованих органа и организација, уважавање извештаја и резултата консултација у поступку одлучивања и доношења или усвајања одређених планова и програма, као и пружање информација и података о донетој одлуци јавности и заинтересованим органима и организацијама;

3) *извештај о стратешкој процени* је документ који је саставни део планске документације која се прилаже уз план или програм и садржи идентификацију, опис, вредновање и процену могућих непосредних, посредних, секундарних, кумулативних, прекограничних, краткорочних, средњорочних и дугорочних, трајних и привремених, позитивних и негативних значајних утицаја на животну средину спровођења плана и програма, као и разумне варијанте

које је орган надлежан за припрему плана и програма разматрао у односу на циљеве и географски обухват плана или програма чије доношење предлага;

4) *заинтересовани органи и организације* јесу органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе који, у складу са својим надлежностима, имају интерес у доношењу одлука које се односе на заштиту животне средине и здравља људи;

5) *јавност* обухвата једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе;

6) *заинтересована јавност* обухвата јавност на коју утиче или може да утиче план или програм и/или која има интерес у доношењу одлука које се односе на заштиту животне средине, укључујући удружења грађана која се баве заштитом животне средине и која су регистрована у складу са законом;

7) *еколошка мрежа* је кохерентна, функционално и просторно повезана целина успостављена ради очувања типова станишта од посебног значаја за заштиту, обнављање и/или унапређивање нарушених станишта и за очување станишта дивљих врста флоре и фауне, а чине је еколошки значајна подручја, еколошки коридори и заштитна зона тамо где је потребна да штити еколошки значајна подручја и еколошке коридоре од могућих штетних спољних утицаја, у складу са прописима којима се уређује заштита природе;

8) *оцена прихватљивости за еколошку мрежу* (у даљем тексту: оцена прихватљивости) је поступак којим се утврђују, описују и процењују могући значајни утицаји које план и програм самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, може да има на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже, а састоји се из претходне и главне оцене прихватљивости;

9) *мрежна енергија* је део тржишта Енергетске заједнице у области производње, дистрибуције, снабдевања и преноса електричне енергије, гаса и нафте у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација („Службени гласник РС” , број 62/06).

Начела стратешке процене

Члан 4.

Основна начела стратешке процене јесу:

1) начело одрживог развоја - одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, циљева очувања и целовитости еколошке мреже, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја;

2) начело интегралности - политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке, геолошке и предеоне разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове;

3) начело предострожности - свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра узимајући у обзир доступне научне чињенице које указују на могуће ризике. Недостатак пуне научне извесности у погледу ризика неће бити узет као основ за одустајање од планирања спровођења сразмерних мера које могу спречити наступање штете по здравље људи, животну средину и материјална добра;

4) начело хијерархије и координације - процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми.

У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђује се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план или програм;

5) начело избегавања двоструке процене – релевантни подаци о утицајима који су изведени у раније спроведеним поступцима стратешке процене утицаја могу се користити за потребе процене значајних утицаја планова и програма који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене већ довољно утврђених значајних утицаја на одређене чиниоце животне средине. Подаци из раније спроведених стратешких процена морају да буду ажурни, поуздани и приказани на начин да на основу њих могу поуздано да се утврде, опишу и процене одређени постојећи утицаји планова и програма на чиниоце животне средине;

6) начело јавности - у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

II. ПОСТУПАК СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Предмет стратешке процене

Члан 5.

Стратешка процена врши се обавезно за планове и програме када постоји могућност да њихова примена изазове значајне негативне последице по животну средину, и то за:

1) планове и програме који се припремају у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, рударства, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, климатских промена, којима се успоставља оквир за одобравање пројеката одређених прописима којима се уређује поступак процене утицаја на животну средину;

2) планове и програме који подлежу оцени прихватљивости за еколошку мрежу у складу са прописима којима се уређује заштита природе;

3) планове и програме који могу имати утицај на заштићена подручја, природна станишта и очување дивље флоре и фауне;

4) планове и програме који се припремају за мрежну енергију којима се успоставља оквир за одобравање стратешких енергетских пројеката у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација.

Одлуку о спровођењу стратешке процене за планове и програме из става 1. овог члана којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма из става 1. овог члана, као и за планове и програме који нису наведени у ставу 1. овог члана којима се успоставља оквир за одобравање будућих пројеката, доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, на основу критеријума прописаних овим законом, утврди да постоји могућност настанка значајних утицаја на животну средину.

Критеријуми

Члан 6.

Критеријуми за утврђивање могућих значајних непосредних и посредних утицаја на животну средину спровођења планова и програма и доношење одлуке о потреби израде стратешке процене из члана 5. став 2. овог закона садржани су у Прилогу 1, који је одштампан уз овај закон и чини његов саставни део.

Орган надлежан за припрему плана и програма примењује критеријуме из става 1. овог члана за одређивање питања, проблема и релевантних података које мора да обухвати извештај о стратешкој процени за планове и програме из члана 5. овог закона.

Хијерархијски оквир и основа и избегавање двоструке процене

Члан 7.

Стратешка процена се спроводи на основу нивоа, врсте, циљева, садржаја и географског обухвата плана и програма.

Ако је план и програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена спроводи се у складу са смерницама стратешке процене плана и програма вишег хијерархијског нивоа.

Орган надлежан за припрему плана и програма може узети у обзир релевантне информације и податке раније спроведене стратешке процене планова и програма који припадају истој хијерархијској структури за одређивање релевантних информација које мора да обухвати извештај о стратешкој процени у циљу избегавања двоструке процене раније утврђених, описаних и процењених значајних утицаја на животну средину.

Подаци из раније спроведених стратешких процене морају да буду ажурни, поуздани и приказани на начин да на основу њих могу поуздано да се утврде, опишу и процене одређени могући утицаји планова и програма на чиниоце животне средине.

Фазе у поступку стратешке процене

Члан 8.

Поступак стратешке процене спроводи се у току израде нацрта плана и програма пре утврђивања предлога плана и програма и његовог упућивања у поступак доношења, на начин прописан овим законом.

Поступак стратешке процене састоји се од следећих фаза:

- 1) припремна фаза која обухвата:
 - (1) одлучивање о спровођењу поступка стратешке процене и обавештавање јавности о одлуци,
 - (2) избор израђивача извештаја о стратешкој процени,
 - (3) учешће заинтересованих органа и организација у одлучивању о спровођењу поступка стратешке процене,
 - (4) сагласност на предлог одлуке да се не спроводи поступак стратешке процене;
- 2) израда извештаја о стратешкој процени;
- 3) одлучивање које се врши на основу:
 - (1) мишљења органа надлежног за заштиту животне средине,
 - (2) учешћа заинтересованих органа и организација,
 - (3) учешћа јавности,
 - (4) прекограничних консултација,
 - (5) извештаја о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности,
 - (6) оцене извештаја о стратешкој процени,
 - (7) сагласности на извештај о стратешкој процени.

1. Припремна фаза

Одлучивање о спровођењу поступка стратешке процене и обавештавање јавности

Члан 9.

Одлуку о спровођењу поступка стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Одлука из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) податке о врсти плана и програма у складу са чланом 5. овог закона;
- 2) податке о разлозима, циљевима, проблемима које решава, географском обухвату и планском и програмском основу доношења плана и програма;
- 3) податке о будућим пројектима за чије одобравање план и програм представљају оквир;
- 4) разлоге за спровођење поступка стратешке процене за планове и програме из члана 5. став 2. овог закона према критеријумима из члана 6. став 1. овог закона;

5) приказ питања и проблема везаних за животну средину у плану и програму који ће бити разматрани у оквиру стратешке процене према критеријумима из члана 6. овог закона;

6) одлуку надлежног органа донету у поступку претходне оцене прихватљивости за планове и програме који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;

7) информације о спроведеним поступцима стратешке процене за планове и програме који припадају истој хијерархијској структури;

8) разлоге за изостављање појединих питања и проблема везаних за животну средину у плану и програму из стратешке процене;

9) елементе извештаја о стратешкој процени;

10) обавезе израђивача извештаја о стратешкој процени (предлог методологије, састав стручног тима, рок израде и др);

11) начин учешћа заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде и разматрања извештаја о стратешкој процени;

12) мишљење органа надлежног за послове заштите животне средине и заинтересованих органа и организација;

13) друге податке од значаја за спровођење поступка стратешке процене.

Одлука из става 1. овог члана је саставни део обавештења о почетку израде плана и програма који се објављује на интернет страници органа надлежног за припрему плана и програма.

Одлука из става 1. овог члана је саставни део одлуке о припреми плана и програма и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”, службеном гласилу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да о одлуци из става 1. овог члана обавести заинтересоване органе и организације и јавност путем своје интернет странице, као и централног веб портала посебно намењеног обавештавању о поступцима стратешке процене.

Обавештење из става 5. овог члана садржи податке из става 2. овог члана.

Одлука да се не спроводи поступак стратешке процене и обавештавање заинтересованих органа и организација и јавности

Члан 10.

Орган надлежан за припрему плана и програма из члана 5. став 2. овог закона може да одлучи да се не спроводи поступак стратешке процене, о чему претходно прибавља сагласност органа надлежног за послове заштите животне средине и мишљење других заинтересованих органа и организација.

Одлука из става 1. овог члана садржи нарочито:

1) податке о врсти и географском обухвату плана и програма;

2) податке о разлозима, циљевима и проблемима које решава и планском и програмском основу доношења плана и програма;

3) одлуку надлежног органа донету у поступку претходне оцене прихватљивости за планове и програме који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;

4) сагласност органа надлежног за заштиту животне средине;

5) разлоге да се не спроводи поступак стратешке процене према критеријумима из члана 6. став 1. овог закона;

6) друге релевантне податке на основу којих је одлучено да се не спроводи поступак стратешке процене.

Одлука из став 1. овог члана не може да се донесе без претходно прибављене сагласности органа надлежног за послове заштите животне средине.

Одлука из става 1. овог члана је саставни део обавештења о почетку израде плана и програма који се објављује на интернет страници органа надлежног за припрему плана и програма.

Одлука из става 1. овог члана је саставни део одлуке о припреми плана и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”, службеном гласилу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да о одлуци из става 1. овог члана обавести заинтересоване органе и организације и јавност путем своје интернет странице, као и централног веб портала посебно намењеног обавештавању о поступцима стратешке процене.

Обавештење из ст. 4. и 5. овог члана садржи податке из става 2. овог члана, а нарочито разлоге да се не спроводи поступак стратешке процене према критеријумима из члана 6. став 1. овог закона.

Избор израђивача извештаја о стратешкој процени

Члан 11.

Орган надлежан за припрему плана и програма одлучује о избору израђивача извештаја о стратешкој процени, по поступку утврђеном законом.

Израђивач извештаја о стратешкој процени може да буде правно лице или предузетник који је уписан у одговарајући регистар за обављање стручне, научне или техничке делатности, делатности планирања и израде анализа планова и програма, у областима које су предмет стратешке процене из члана 5. став 1. овог закона.

Израђивач из става 2. овог члана за израду извештаја о стратешкој процени утицаја образује мултидисциплинарни тим састављен од стручних лица квалификованих за анализу сваког од елемената стратешке процене.

Стручно лице квалификовано је за израду извештаја о стратешкој процени ако има најмање 6.2. ниво квалификације у складу са чланом 5. тачка 7) Закона о Националном оквиру квалификација Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 27/18, 6/20, 129/21 - др. закон и 76/23) одговарајућег смера и најмање пет година рада у струци, стручне резултате, односно учешће у изради најмање два плана, односно програма.

Израђивач извештаја о стратешкој процени дужан је да тачно и потпуно утврди, опише, прикаже, вреднује и процени податке и чињенице које се односе на стање животне средине и њене чиниоце и све негативне утицаје које реализација плана и програма може да има на животну средину, с обзиром на врсту, природу и географски обухват плана и програма.

***Учешће заинтересованих органа и организација у
одлучивању о спровођењу поступка стратешке процене***

Члан 12.

У припреми одлуке о спровођењу поступка стратешке процене орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да од органа надлежног за послове заштите животне средине и заинтересованих органа и организација затражи мишљење.

Уз захтев за давање мишљења из става 1. овог члана обавезно се доставља и предлог одлуке са садржином прописаном чланом 9. став 2. овог закона.

Рок за достављање мишљења из става 1. овог члана је 15 дана од дана пријема захтева за давање мишљења.

Орган надлежан за послове заштите животне средине се у мишљењу из става 1. овог члана изјашњава нарочито о питањима, проблемима и релевантним подацима који се односе на животну средину који треба да се утврде, опишу и оцене у оквиру извештаја о стратешкој процени применом критеријума из члана 6. став 1. овог закона.

Ако се мишљење не достави у року из става 3. овог члана, сматра се да нема примедба на предложену садржину одлуке о изради стратешке процене.

***Сагласност на предлог одлуке да се не спроводи поступак
стратешке процене***

Члан 13.

У припреми одлуке да се не спроводи поступак стратешке процене за планове и програме из члана 5. став 2. овог закона, орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да, од органа надлежног за послове заштите животне средине прибави сагласност и затражи мишљење заинтересованих органа и организација.

Рок за достављање мишљења из става 1. овог члана је 15 дана од дана пријема захтева за давање мишљења.

Ако се мишљење не достави у року из става 2. овог члана, сматра се да нема примедба на предлог одлуке да се не спроводи поступак стратешке процене.

Уз захтев за давање сагласности из става 1. овог члана обавезно се доставља и предлог одлуке са садржином прописаном чланом 10. став 2. овог закона, као и мишљења заинтересованих органа и организација.

Рок за достављање сагласности из става 1. овог члана је 30 дана од дана пријема захтева за давање сагласности на предлог одлуке да се не спроводи поступак стратешке процене.

Орган надлежан за послове заштите животне средине дужан је да узме у обзир достављена мишљења заинтересованих органа и организација из става 1. овог члана.

Орган надлежан за послове заштите животне средине одбија да да сагласност на предлог одлуке ако:

1) утврди да је предмет предлога одлуке план и програм из члана 5. став 1. овог закона;

2) утврди да би спровођење плана и програма могло да има значајне негативне утицаје на чиниоце животне средине, нарочито, имајући у виду

карактеристике, циљ, пројекте предвиђене планом и програмом планиране мере заштите животне средине, географски обухват и осетљивост, стање и/или циљеве заштите животне средине; или

3) не може да искључи значајне негативне утицаје спровођења плана и програма на подручје еколошке мреже.

Орган надлежан за послове заштите животне средине може посебним актом да наложи спровођење поступка стратешке процене ако на основу нових података, информација или сазнања које му нису биле доступне у тренутку подношења захтева из става 1. овог члана утврди постојање неке од чињеница из става 7. овог члана.

Без сагласности органа надлежног за послове заштите животне средине на одлуку да се не спроводи поступак стратешке процене орган надлежан за припрему плана и програма не може да донесе одлуку о изради плана и програма, односно не може план и програм да упути у процедуру усвајања.

2. Извештај о стратешкој процени

Садржина извештаја

Члан 14.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се утврђују, описују, вреднују и процењују значајни утицаји на чиниоце животне средине до којих може да дође спровођењем плана и програма, разумне варијанте које је орган надлежан за припрему плана и програма разматрао узимајући у обзир циљеве и географски обухват плана и програма и одређују мере за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину.

Чиниоци животне средине из става 1. овог члана су нарочито:

- 1) становништво и здравље људи;
- 2) геолошка, предеона и биолошка разноврсност, посебно врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе;
- 3) еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори;
- 4) екосистеми и екосистемске услуге;
- 5) земљиште, вода и ваздух;
- 6) клима, климатске промене;
- 7) материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе у складу са законом којим се уређује област заштите културног наслеђа, посебно археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта;
- 8) изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама;
- 9) интеракцију између чиниоца из тач.1) - 8) овог става.

Извештај из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) полазне основе стратешке процене;
- 2) опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
- 3) процену могућих непосредних, посредних, кумулативних, прекограничних, краткорочних, средњорочних и дугорочних, трајних и

привремених, позитивних и негативних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине на предметном подручју;

4) предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину;

5) одлуку надлежног органа донету у поступку главне оцене прихватљивости за планове и програме који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;

6) смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;

7) програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма (мониторинг);

8) приказ коришћене методологије и тешкоће у изради извештаја о стратешкој процени;

9) приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана и програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план и програм;

10) нетехнички резиме информација добијених у оквиру тач. 1) – 9) овог става и закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности;

11) друге податке од значаја за стратешку процену у складу са критеријума за оцену извештаја о стратешкој процени из Прилога 2, који је одштампан уз овај закон и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 2).

Извештај о стратешкој процени за планове и програме који самостално или заједно са другим плановима и програмима, пројектима, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже, обавезно обухвата посебно издвојене информације о подручју еколошке мреже, мерама спречавања и ублажавања негативних утицаја плана и програма на еколошку мрежу.

Орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку прибављања сагласности на извештај о стратешкој процени, на начин утврђен овим законом.

Полазне основе

Члан 15.

Полазне основе стратешке процене обухватају:

1) кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;

2) преглед постојећег стања и квалитета чинилаца животне средине на подручју на које се извештај односи;

3) карактеристике чинилаца животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;

4) разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму који су од значаја за процену непосредних и посредних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине, укључујући посебно она која се односе на еколошку мрежу подручја и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;

5) приказ информација и података раније спроведених стратешких процена планова и програма који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене раније утврђених, описаних и процењених значајних утицаја на живот и здравље становништва и животну средину;

6) преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење плана и програма;

7) приказ припремљених разумних варијантних решења које је орган надлежан за припрему плана и програма разматрао узимајући у обзир циљ, сврху и географски обухват плана и програма, предложене мере за спречавање и/или смањење процењених значајних негативних утицаја на стање и квалитет чинилаца животне средине и живот и здравље људи;

8) резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битних за процену могућих утицаја плана и програма.

Општи и посебни циљеви и избор индикатора

Члан 16.

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљевима заштите животне средине утврђених на нивоу локалне самоуправе, аутономне покрајине, Републике Србије и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану и програму.

На основу циљева из става 1. овог члана врши се избор одговарајућих индикатора који ће да се користе у изради извештаја о стратешкој процени.

Процена могућих значајних утицаја

Члан 17.

Процена могућих значајних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине садржи следеће елементе:

1) детаљан опис, вредновање и процену значајних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине;

2) приказ вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења која је разматрао орган надлежан за припрему плана и програма имајући у виду циљ, сврху и географски обухват плана и програма;

3) поређење разумних варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења са становишта циља, сврхе, географског обухвата плана и програма и процењених утицаја на животну средину;

4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине из члана 14. став 2. овог закона;

5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), као и кумулативна и заједничка природа утицаја;

6) приказ методологије и тешкоћа, техничких немогућности или недостатка одређених знања са којима се орган надлежан за припрему плана и програма сусрео како би спровео процену разумних варијантних решења.

***Предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење
процењених негативних утицаја на животну средину***

Члан 18.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да у извештају о стратешкој процени утврди, опише, вреднује и процени све могуће значајне негативне утицаје спровођења плана и програма на чиниоце животне средине и да:

- 1) предложи мере за спречавање, смањење и/или ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на чиниоце животне средине;
- 2) прикаже начин спровођења мера из тачке 1) овог става;
- 3) да процену ефикасности мера из тачке 1) овог става;
- 4) у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана и програма у циљу отклањања тих утицаја, прикаже мере ране идентификације и начин поступања.

Предложене мере морају да буду подобне да у довољној мери спрече, смање и/или ограниче утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да у извештају о стратешкој процени утврди, опише, вреднује и процени могуће значајне негативне утицаје спровођења плана и програма на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже, издвојено од других разматраних утицаја.

Орган надлежан за припрему плана и програма у извештају о стратешкој процени посебно вреднује мере спречавања и/или ублажавања могућих негативних утицаја реализације плана и програма на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже утврђене одлуком надлежног органа донетом у поступку главне оцене прихватљивости.

Мере спречавања и/или смањења процењених негативних утицаја на животну средину саставни су део плана и програма

Смернице за ниже хијерархијске нивое

Члан 19.

Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове и програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за спровођењем стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекти заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

Програм праћења стања животне средине

Члан 20.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења садржи нарочито:

- 1) опис циљева плана и програма;
- 2) индикаторе за праћење стања животне средине и значајних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине;
- 3) временску динамику прикупљања података;

- 4) права и обавезе надлежних органа;
- 5) мере ране идентификације и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана и програма у циљу отклањања таквих утицаја;
- 6) друге елементе у зависности од врсте и обима плана и програма.

Програм праћења стања животне средине из става 1. овог члана је саставни део плана и програма и може да укључи податке из постојећег програма праћења који обезбеђује орган надлежан за послове заштите животне средине у циљу избегавања двоструког праћења.

Нетехнички резиме

Члан 21.

Нетехнички резиме је преглед информација и најважнијих резултата изведених из извештаја о стратешкој процени које се саопштавају на начин који је разумљив и приступачан јавности и садржи:

- 1) начин на који су проблеми, питања и циљеви заштите животне средине интегрисани у план и програм;
- 2) утврђене значајне утицаје спровођења плана и програма на животну средину;
- 3) предложене мере за спречавање и/или смањење негативних утицаја и начин њиховог спровођења у реализацији плана и програма;
- 4) разумне варијанте које су биле предмет разматрања и разлоге за одабрано решење са становишта циља, сврхе, географског обухвата и утицаја плана и програма на животну средину;
- 5) мере планиране програмом праћења свих значајних утицаја спровођења плана и/или програма;
- 6) начин на који су мишљења и примедбе органа надлежног за заштиту животне средине, заштиту здравља и других заинтересованих органа и организација узете у обзир у плану и програму;
- 7) начин на који су мишљења и примедбе јавности узете у обзир у плану и програму;
- 8) начин на који су мишљења и примедбе прикупљене у оквиру прекограничних консултација узете у обзир у плану и програму.

Подаци из става 1. тач. 6) - 8) овог члана утврђују се након израде извештаја о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности.

3. Поступак одлучивања

Мишљење на извештај о стратешкој процени

Члан 22.

Орган надлежан за припрему плана и програма органу надлежном за послове заштите животне средине и органу надлежном за спровођење поступка оцене прихватљивости доставља на мишљење извештај о стратешкој процени заједно са нацртом плана и програма.

Органи из става 1. овог члана разматрају и оцењују извештај о стратешкој процени применом одредаба овог закона и критеријума из Прилога 2 овог закона, а нарочито:

1) довољност података о свим могућим значајним утицајима спровођења плана и програма на чиниоце животне средине у складу са критеријумима из Прилога 2 овог закона;

2) подобност предложених мера да спрече и/или смање утврђене значајне негативне утицаје у довољној мери и њихову укљученост у нацрт плана и програма;

3) оцену разматраних разумних варијанти узимајући у обзир циљеве, сврху и географски обухват нацрта плана и програма;

4) оцену усаглашености и довољне укључености у нацрт плана и програма циљева и захтева заштите животне средине (ваздуха, воде, земљишта, природе, еколошке мреже, здравља становништва, прилагођавања климатским променама) у складу са начелом интегралности.

Органи из става 1. овог члана на основу оцене из става 2. овог члана дају мишљење на извештај о стратешкој процени и достављају га органу надлежном за припрему плана и програма заједно са примедбама и предлозима за допуну у складу са прописаним критеријумима, у року од 30 дана од дана пријема захтева за достављање мишљења.

Стручна комисија

Члан 23.

Орган надлежан за послове заштите животне средине по добијању извештаја из члана 22. став 1. овог закона образује стручну комисију ради оцене извештаја о стратешкој процени.

Решење о образовању стручне комисије из става 1. овог члана доноси се у року од десет дана од дана пријема извештаја и њиме се утврђује састав, задаци, начин рада и финансирање стручне комисије.

Средства за финансирање рада стручне комисије обезбеђују се у буџету.

Састав стручне комисије

Члан 24.

Председник стручне комисије је из реда запослених или постављених лица у органу надлежном за заштиту животне средине.

Чланови стручне комисије су лица са најмање 6.2. нивоом квалификације у складу са чланом 5. тачка 7) Закона о Националном оквиру квалификација Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 27/18, 6/20, 129/21 - др. закон и 76/23) одговарајуће струке, односно смера и стручног искуства, из реда:

1) запослених или постављених лица у органу надлежном за заштиту животне средине;

2) запослених или постављених лица у заинтересованим органима и организацијама;

3) независних стручњака.

Чланови стручне комисије не могу да буду лица која су:

1) учествовала у изради извештаја о стратешкој процени или изради плана и програма који је предмет стратешке процене;

2) оснивачи, односно чланови правног лица или запослени код тог лица или предузетника који су учествовали у изради извештаја о стратешкој процени или плана и програма;

3) брачни другови, крвни сродници до четвртог степена сродства и сродници по тазбини до другог степена сродства лица из тач. 1) и 2) овог става.

Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: министар) ближе прописује начин избора и рада стручне комисије.

Оцена стручне комисије

Члан 25.

Стручна комисија разматра и оцењује извештај о стратешкој процени узимајући у обзир одредбе чл. 15-21. овог закона и критеријуме из Прилога 2 овог закона.

Стручна комисија даје оцену о следећем:

1) о довољности података из Прилога 2 овог закона о свим могућим значајним утицајима на чиниоце животне средине спровођења плана и програма;

2) о процени подобности предложених мера да спрече и/или смање утврђене значајне негативне утицаје у довољној мери и њихову укљученост у нацрт плана и програма;

3) о разматраним разумним варијантама узимајући у обзир циљеве, сврху и географски обухват нацрта плана и програма;

4) о усаглашености и довољној укључености у нацрт плана и програма циљева и захтева заштите животне средине (ваздуха, воде, земљишта, природе и еколошке мреже, здравља становништва, прилагођавања климатским променама) у складу са начелом интегралности;

5) о примедбама и предлозима за измену и допуну извештаја о стратешкој процени у складу са оценом свих прописаних елемената.

Оцена стручне комисије је саставни део мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине.

Учешће заинтересованих органа и организација у поступку одлучивања

Члан 26.

Орган надлежан за припрему плана и програма доставља заинтересованим органима и организацијама на мишљење извештај о стратешкој процени заједно са нацртом плана и програма.

Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева за достављање мишљења на извештај из става 1. овог члана.

Ако се мишљење не достави у року из става 2. овог члана сматра се да нема примедба на достављени извештај о стратешкој процени.

Учешће јавности у поступку одлучивања

Члан 27.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана и програма обавезно

обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени и нацрта плана и програма.

Орган надлежан за припрему плана и програма обавештава јавност из става 1. овог члана о начину, месту и роковима увида у садржину извештаја и нацрта плана и програма и достављања мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе.

Обавештење из става 2. овог члана садржи нарочито следеће податке:

- 1) о предмету поступка одлучивања;
- 2) називу, циљу и географском обухвату нацрта плана и програма;
- 3) месту, начину и времену остваривања јавног увида у нацрт плана и програма, извештај о стратешкој процени утицаја, нетехнички резиме и друге податке, обавештења и документацију релевантну за поступак одлучивања;
- 4) начину остваривања електронског приступа подацима, обавештењима и документацији из тачке 3) овог става;
- 5) месту и времену одржавања јавних консултација;
- 6) позив јавности да доставе мишљења и примедбе на нацрт плана и програма и извештај о стратешкој процени са упутством о начину и роковима за достављање;
- 7) називу и адреси надлежног органа за припрему плана и програма и електронској адреси на коју се могу достављати питања, мишљења и примедбе.

Обавештавање јавности из става 2. овог члана врши се путем јавног позива који се објављује у најмање једним штампаним дневним новинама и на интернет страници органа надлежног за припрему плана и програма.

Рок за достављање мишљења и примедби јавности на нацрт плана и програма и извештај о стратешкој процени не може да буде краћи од 30 дана од дана објављивања обавештења у средствима јавног информисања, осим ако прописом којим се уређује усвајање плана и програма није другачије одређено.

Јавни увид и јавна расправа организују се, по правилу, у оквиру излагања плана и програма на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са прописом којим се уређује поступак доношења плана и програма.

Ако прописом којим се уређује поступак доношења плана и програма није предвиђен јавни увид и јавна расправа о плану и програму, орган надлежан за припрему плана и програма одлуком о изради плана и програма или посебном одлуком одређује јавни увид и одржавање јавне расправе из става 2. овог члана.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да на јавној расправи на јавности приступачан начин изложи утврђене, описане и процењене значајне утицаје плана и програма на чиниоце животне средине, предлог мера спречавања и/или смањења и праћења значајних негативних утицаја утврђених извештајем о стратешкој процени, разумне варијанте које је разматрао и разлоге за избор предложеног решења имајући у виду циљеве, предмет и географски обухват спровођења плана и програма.

Орган надлежан за припрему плана и програма може да обезбеди учешће на јавној расправи дела јавности која се не налази физички у месту одржавања јавних консултација употребом техничке опреме која омогућава комуникацију на даљину преко видео линка путем интернет мреже.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да обезбеди лак и неометан електронски приступ јавности нацрту плана и програма, извештају о стратешкој процени утицаја, нетехничком резимеу, мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и оцени стручне комисије, мишљењима заинтересованих органа и организација и другим подацима и документацији релевантној за поступак одлучивања најкасније истовремено са датумом објављивања обавештења из става 2. овог члана, односно чим мишљења заинтересованих органа и организација, други релевантан податак или документ постане доступан органу надлежном за припрему плана и програма.

Министар ближе прописује начин обавештавања јавности и спровођења јавне расправе о нацрту плана и програма и извештају о стратешкој процени.

Извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности

Члан 28.

Орган надлежан за припрему плана и програма израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи мишљења из члана 22. став 3, члана 26. став 2. и члана 27. овог закона, као и мишљења и примедбе достављене и изјављене у поступку прекограничних консултација.

Извештај из става 1. овог члана израђује се у року од 30 дана од дана завршетка јавне расправе, односно прекограничних консултација и садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима и примедбама и податке о начину на који су мишљења и примедбе укључени у нацрт плана и програма и извештај о стратешкој процени.

Одлучивање о извештају о стратешкој процени

Члан 29.

Орган надлежан за припрему плана и програма доставља органу надлежном за послове заштите животне средине на сагласност извештај о стратешкој процени заједно са нацртом плана и програма и извештајем о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности из члана 28. овог закона.

По добијању извештаја из става 1. овог члана орган надлежан за послове заштите животне средине може да прибави мишљење других овлашћених организација или стручних лица за поједине области нарочито ако је то неопходно ради разјашњења значајних утицаја спровођења плана и програма на одређене чиниоце животне средине и/или ефикасност предложених мера спречавања и/или смањења утврђених утицаја.

Орган надлежан за послове заштите животне средине оцењује извештај из става 1. овог члана применом критеријума из Прилога 2 овог закона, узимајући у обзир мишљења и примедбе јавности и заинтересованих органа и организација.

Сагласност на извештај о стратешкој процени

Члан 30.

Орган надлежан за послове заштите животне средине на основу оцене из члана 29. овог закона даје сагласност или одбија да да сагласност на извештај о стратешкој процени.

Орган надлежан за послове заштите животне средине одбиће да да сагласност на извештај о стратешкој процени ако на основу спроведеног поступка оцењивања утврди да:

- 1) спровођење плана и програма може да има значајне негативне утицаје на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;
- 2) извештај о стратешкој процени не задовољава критеријуме из Прилога 2 овог закона;
- 3) предложене мере нису подобне да спрече и/или смање утврђене значајне негативне утицаје у довољној мери;
- 4) нису узета у обзир мишљења из извештаја о учешћу заинтересованих органа организација и јавности;
- 5) је орган надлежан за припрему плана и програма пропустио да укључи предложене мере спречавања и/или смањења утврђених значајних негативних утицаја на чиниоце животне средине или програм праћења стања животне средине у нацрт плана и програма; или
- 6) ће спровођење плана или програма имати негативне последице по остварење циљева и/или захтева заштите животне средине и здравља становништва у складу са прописима.

Орган надлежан за послове заштите животне средине у року од 30 дана од дана пријема извештаја од органа надлежног за припрему плана и програма даје сагласност или одбија да да сагласност на извештај о стратешкој процени.

Орган надлежан за припрему плана и програма не може да упутити план и програм у процедуру усвајања без сагласности органа надлежног за послове заштите животне средине на извештај о стратешкој процени.

Оцена прихватљивости за еколошку мрежу

Члан 31.

Оцену прихватљивости плана и програма спроводи министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) односно орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, у складу са законом којим се уређује заштита природе, за план и програм који сам или с другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, може да има значајан негативан утицај на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже.

Поступак оцене прихватљивости спроводи се у складу са начелом предострожности, на основу најбољих доступних научних доказа и метода у оквиру припреме плана и програма и састоји се из претходне и главне оцене прихватљивости.

Поступак претходне оцене прихватљивости спроводи се пре доношења одлуке о изради стратешке процене утицаја.

Поступак главне оцене прихватљивости спроводи се пре израде извештаја о стратешкој процени утицаја.

Ако на основу спроведене оцене прихватљивости Министарство, односно орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, утврди да план и програм може да има значајан негативан утицај на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже, орган надлежан за послове заштите животне средине одбија да да сагласност на извештај о стратешкој процени.

Прекограничне консултације

Члан 32.

Прекограничне консултације и размену информација о прекограничном утицају плана и програма на животну средину спроводи Министарство.

Ако спровођење плана и програма може да има значајан утицај на живот и здравље људи и животну средину друге државе или ако држава чија животна средина може да буде значајно угрожена то затражи, Министарство, у поступку учешћа заинтересованих органа и организација и јавности доставља, у што краћем року, а најкасније када буде информисало своју јавност, надлежном органу друге државе на мишљење информације, и то:

- 1) нацрт плана и програма и извештај о стратешкој процени утицаја;
- 2) обавештење о поступку одлучивања и природи одлуке која може да буде донета;
- 3) о року у коме надлежни орган друге државе треба да саопшти своју намеру да учествује у поступку одлучивања.

Ако надлежни орган друге државе обавести Министарство да жели да учествује у поступку одлучивања, Министарство у договору са надлежним органом друге државе одређује разуман временски рок за достављање мишљења и примедба на нацрт плана и програма, извештај о стратешкој процени и мере предложене за спречавање, смањење или отклањање значајних прекограничних утицаја спровођења плана и програма.

Приликом прекограничних консултација, надлежни органи из става 2. овог члана договориће начин учешћа заинтересованих органа и организација и јавности друге државе у поступку одлучивања, приступу информацијама о могућим прекограничним утицајима и достављања мишљења и примедба.

О давању сагласности на извештај о стратешкој процени Министарство обавештава надлежни орган друге државе која је била консултована у поступку одлучивања, достављањем информација које садрже податке:

- 1) о плану и програму како је усвојен;
- 2) о мерама спречавања и/или смањења значајних утицаја спровођења плана и програма на животну средину и начину праћења значајних утицаја спровођења плана и програма;
- 3) нетехнички резиме извештаја о стратешкој процени утицаја;

Министарство је дужно да затражи од надлежног органа друге државе учешће у поступку одлучивања о плановима и програмима који могу да имају значајан утицај на чиниоце животне средине и здравље људи на територији Републике Србије.

О примљеним информацијама о нацрту плана и програма, вероватном прекограничном утицају и предложеним мерама друге државе, Министарство обавештава заинтересоване органе и организације и јавност на начин утврђен у члану 27. овог закона.

Министарство доставља прибављена мишљења заинтересованих органа и организација и јавности о прекограничним утицајима и предложеним мерама спречавања и/или смањења прекограничних утицаја надлежном органу друге државе.

Резултате консултација и прибављених мишљења заинтересованих органа и организација и јавности Министарство узима у обзир приликом давања мишљења надлежном органу друге државе.

Доступност информација и обавештавање о одлуци

Члан 33.

Извештај о стратешкој процени, резултати учешћа заинтересованих органа и организација и јавности, као и друге државе у случају прекограничног утицаја, саставни су део планске документације.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да обавести јавност о његовом усвајању путем најмање једних штампаних дневних новина, као и на својој интернет страници.

Обавештење из става 2. овог члана садржи нарочито:

- 1) назив и обухват плана и програма;
- 2) мере спречавања и/или смањења значајних утицаја спровођења плана и програма на животну средину и начин праћења значајних утицаја спровођења плана и програма;
- 3) нетехнички резиме извештаја о стратешкој процени утицаја;

Орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује доступност усвојеног плана и програма и извештаја о стратешкој процени после усвајања плана и програма, укључујући електронски приступ овим документима постављањем на својој интернет страници, као и централном веб порталу посебно намењеном обавештавању о поступцима стратешке процене.

Централна база података и централни веб портал

Члан 34.

Министарство води централну базу података и централни веб портал преко којег органи надлежни за припрему планова и програма обавештавају заинтересоване органе и организације и јавност о покренутих поступцима стратешке процене, одлукама да се не спроводи поступак стратешке процене, нацртима планова и програма, извештајима о стратешкој процени, роковима и начинима достављања мишљења, месту и времену одржавања јавних расправа, прекограничним консултацијама и омогућавају електронски приступ одлукама и документацији.

Министарство је дужно да омогући несметан електронски приступ јавности централној бази података у складу са законом.

Орган надлежан за припрему плана и програма дужан је да у централну базу података уноси све информације, обавештења и документацију, односно поставља на централни веб портал све податке и информације прикупљене у току поступка стратешке процене.

III. НАДЗОР

Члан 35.

Надзор над применом одредаба овог закона врши Министарство.

IV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступи

Члан 36.

Новчаном казном од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице - израђивач извештаја о стратешкој процени ако у извештај о стратешкој процени унесе нетачне податке и чињенице о стању животне средине и њених чинилаца или прикрије податке и чињенице неопходне за процену утицаја плана и програма и предузимања мера заштите (члан 11. став 5).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

За привредни преступ из става 1. овог члана поред прописане новчане казне, правном лицу се може изрећи заштитна мера забрана правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу у трајању од пет до десет година, рачунајући од дана правноснажности пресуде, а за привредни преступ из става 2. овог члана одговорном лицу заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене дужности у трајању од пет до десет година рачунајући од дана правноснажности пресуде.

Прекршаји

Члан 37.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије или органу јединице локалне самоуправе надлежном за припрему плана и програма, односно надлежном за послове заштите животне средине, ако:

- 1) припреми план и програм из члана 5. став 1. овог закона без извршене стратешке процене;
- 2) припреми план и програм из члана 5. став 2. без претходне сагласности органа надлежног за послове заштите животне средине или супротно његовој одлуци из члана 13. овог закона;
- 3) изради стратешку процену која није у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа (члан 7. став 2);
- 4) не донесе одлуку из члана 9. став 1. овог закона;
- 5) донесе одлуку из члана 10. став 1. овог закона без претходне сагласности органа надлежног за послове заштите животне средине из члана 10. став 3. овог закона;
- 6) не обавести заинтересоване органе и организације и јавност о садржају и разлозима за одлуку о неприступању изради стратешке процене из члана 10. став 1. овог закона у складу са чланом 10. ст. 5. и 6. овог закона;
- 7) спроводи поступак стратешке процене без учешћа заинтересованих органа и организација или без учешћа јавности (чл. 13, 26, 27. и 32);
- 8) не укључи мере спречавања, мере смањења утврђених значајних утицаја и мере праћења значајних утицаја спровођења плана и програма из извештаја о стратешкој процени у план и програм (чл. 18. и 20);
- 9) оцени извештај о стратешкој процени без примене прописаних критеријума (члан 29. став 3);

10) на основу оцене извештаја о стратешкој процени не одлучи о давању сагласности у прописаном року (члан 30. став 3);

11) упути план или програм у даљу процедуру усвајања без претходно прибављене сагласности на извештај о стратешкој процени од органа надлежног за заштиту животне средине (члан 30. став 4);

12) спроводи поступак стратешке процене плана и програма са прекограничним утицајима без претходног обавештавања органа државе на чију животну средину реализација може утицати или не затражи од друге државе учешће у поступку стратешке процене (члан 32);

13) не обавести јавност о усвајању плана и програма или не објави извештај о стратешкој процени утицаја плана и програма или не омогући доступност подацима (члан 33.);

14) не унесе у централну базу података информације, обавештења и документацију, или не постави на централни веб портал све податке и информације прикупљене о току поступка стратешке процене (члан 34.).

Члан 38.

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник - израђивач извештаја о стратешкој процени у извештај о стратешкој процени унесе нетачне податке и чињенице о стању животне средине и њених чинилаца или прикрије податке и чињенице неопходне за процену утицаја плана и програма и предузимања мера заштите (члан 11. став 5).

За прекршај из става 1. овог члана, поред прописане новчане казне, предузетнику се може изрећи и заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању од једне до три године, рачунајући од дана правноснажности пресуде.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Започети поступци усвајања планова и програма

Члан 39.

Усвајање планова и програма чија је израда започета пре ступања на снагу овог закона окончаће се по поступку утврђеном Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС” , бр. 135/04 и 88/10).

Рок за доношење подзаконских прописа

Члан 40.

Подзаконске прописе из члана 24. став 4. и члана 27. став 11. овог закона министар ће донети у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Рок за успостављање централне базе података и централног веб портала

Члан 41.

Министарство ће у року од три године од дана ступања на снагу овог закона успоставити централну базу података и централни веб портал из члана 34. став 1. овог закона.

Престанак важења прописа**Члан 42.**

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС” , бр. 135/04 и 88/10).

Ступање на снагу**Члан 43.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” , осим одредаба чл. 5, 9, 10, 12, 13, 14, 18. и 31. овог закона у делу који се односи на оцену прихватљивости које се примењују по истеку две године од дана ступања на снагу овог закона.

Критеријуми за одређивање могућих значајних утицаја

1. Карактеристике плана и програма су нарочито:

1) значај плана и програма за заштиту животне средине и одрживи развој;

2) подаци о разлозима, циљевима, проблемима које решава, географском обухвату и планском и програмском основу доношења плана и програма;

3) подаци о будућим пројектима за чије одобравање план и програм представљају оквир;

4) проблеми заштите животне средине плана и програма и могућност утицаја на чиниоце животне средине, као што су:

(1) ваздух,

(2) вода,

(3) земљиште,

(4) клима, климатске промене, укључујући нивое емисија гасова са ефектом стаклене баште прилагођавање чиниоца животне средине на измењене климатске услове,

(5) биљни и животињски свет,

(6) природна станишта и биолошка, предеона и геолошка разноврсност,

(7) заштићена природна добра, еколошки значајна подручја, еколошки коридори и еколошка мрежа, екосистеми и екосистемске услуге,

(8) становништво и здравље људи,

(9) градови и друга насеља,

(10) културно наслеђе у складу са законом којим се уређује област заштите културног наслеђа,

(11) материјална добра, инфраструктурни, индустријски и други објекти,

(12) друге створене вредности,

(13) изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама,

(14) интеракција између чиниоца из подтач. (1) - (13) ове тачке;

5) степен утицаја плана и програма на друге планове и програме укључујући и оне у различитим хијерархијским структурама;

6) значај плана и програма за примену посебних закона (управљање отпадом, заштита ваздуха, заштита од буке у животној средини, заштите вода, заштите од вода, заштита природе и др);

7) степен којим се планом и програмом успоставља оквир за одобравање и реализацију пројеката који могу да имају значајан утицај на животну средину у погледу планиране локације извођења, природе, величине, обима и услова функционисања или у вези са алокацијом природних ресурса.

2. Карактеристике утицаја су нарочито:

1) вероватноћа, интензитет, сложеност, реверзибилност;

2) временска димензија (трајање, учесталост, понављање);

3) просторна димензија, и то:

(1) локација,

(2) географска област,

(3) број изложених становника,

(4) прекогранична природа утицаја;

4) кумулативна и заједничка природа утицаја;

5) ризици по људско здравље и животну средину;

6) деловање на области од природног, културног и другог значаја укључујући вредност и осетљивост простора који ће вероватно бити погођен карактеристикама и географским обухватом плана и програма, као што су:

(1) посебне природне карактеристике,

(2) области или природни предели којима је признат заштићени статус на републичком или међународном нивоу,

(3) културно наслеђе у складу са законом којим се уређује област заштите културног наслеђа, посебно археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта;

(4) густо насељене области,

(5) области са различитим режимима заштите;

7) близина, присуство и деловање на угрожене области укључујући циљеве очувања, значај и осетљивост угрожене области која може бити погођена карактеристикама и географским обухватом плана и програма, као што су:

(1) прекорачени стандарди квалитета животне средине или граничне вредности,

(2) интензивно коришћење земљишта,

(3) постојећи ризици,

(4) смањени капацитет животне средине, укључујући способност прилагођавања чинилаца животне средине климатским променама,

(5) посебно осетљиве и ретке области,

(6) екосистеми, близина и присуство природних станишта, еколошки значајних подручја, еколошких коридора и еколошке мреже,

(7) биљне и животињске врсте.

Критеријуми за оцену извештаја о стратешкој процени

Елементи стратешке процене

1. Карактеристике плана и програма:

1) јасно су приказани циљеви и садржај плана и програма, подручје за које се припрема план или програм, просторни обухват и временски хоризонт и подаци о будућим пројектима за чије одобравање план и програм представљају оквир;

2) питања заштите животне средине су заступљена у припреми циљева плана и програма;

3) приказане су везе са другим релевантним плановима и програмима и место плана и/или програма у хијерархијском оквиру којем припада.

2. Полазне основе:

1) приказана су питања и проблеми везани за животну средину који су разматрани у плану и програму током израде стратешке процене;

2) дати су разлози за изостављање појединих питања и проблема из стратешке процене;

3) приказан је начин на који су дефинисани циљеви стратешке процене и изабрани одговарајући индикатори.

3. Стање животне средине:

1) приказано је постојеће и будуће стање чинилаца животне средине на подручју на које се план и програм односи и оцењен могућ развој њиховог стања и квалитета ако не дође до спровођења плана и програма.

2) опис стања животне средине усклађен је са циљевима и индикаторима стратешке процене;

3) приказани су извори података о стању животне средине и коришћена методологија је усклађена са степеном сложености стратешке процене, нивоом планирања, карактеристикама плана и програма, географским обухватом и особинама изложеног подручја.

4. Процена могућих значајних утицаја спровођења плана и програма на животну средину:

1) приказан је начин на који су утврђени, описани, вредновани и процењени значајни утицаји спровођења плана и програма на животну средину;

2) при процени утицаја укључени су следећи чиниоци животне средине:

(1) ваздух,

(2) вода,

(3) земљиште,

(4) клима, климатске промене, укључујући нивое емисија гасова са ефектом стаклене баште прилагођавање чиниоца животне средине на измењене климатске услове,

(5) биљни и животињски свет,

(6) природна станишта,

(7) биолошка разноврсност,

- (8) геолошка разноврсност,
 - (9) предели (природна лепота) и предеона разноврсност,
 - (10) природна добра, еколошки значајна подручја, еколошки коридори и еколошка мрежа, екосистеми и екосистемске услуге,
 - (11) становништво и здравље,
 - (12) градови и друга насеља,
 - (13) културно наслеђе у складу са законом којим се уређује област заштите културног наслеђа, посебно археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта;
 - (14) материјална добра, инфраструктурни, индустријски и други објекти,
 - (15) друге створене вредности,
 - (16) изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама,
 - (17) интеракцију између чиниоца из подтач. (1) - (16) ове тачке.
- 3) при процени утицаја узете су у обзир следеће карактеристике утицаја:
- (1) вероватноћа,
 - (2) интензитет,
 - (3) сложеност/реверзибилност,
 - (4) временска димензија (трајање, учесталост, понављање),
 - (5) просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја),
 - (6) кумулативна и заједничка природа утицаја,
 - (7) друге карактеристике утицаја;
- 4) одређивање и вредновање значајних утицаја усклађено је са важећим стандардима, прописима и граничним вредностима;
- 5) описана је коришћена методологија.

5. Мере спречавања и/или смањења значајних утицаја и програм праћења стања животне средине:

- 1) предложене су мере које су подобне да спрече, смање и/или ограниче све утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине у довољној мери и, где је то могуће, увећају повољан утицај на животну средину;
- 2) дати су подаци о начину на који су предложене мере укључене у нацрт плана и програма, односно начин на који ће бити спроведене током реализације плана и програма;
- 3) приказан је начин на који су припремљене смернице за израду процена утицаја пројекта на животну средину и других стратешких процена;
- 4) предвиђене су мере и припремљен је програм праћења стања животне средине, значајних утицаја спровођења плана и програма у току реализације и мере ране идентификације и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана и програма у циљу отклањања таквих утицаја;

6. Разумна варијантна решења која су била предмет разматрања:

1) приказан је начин на који су припремљена и разматрана разумна варијантна решења за питања и проблеме везане за животну средину у односу на циљеве, садржај и географски обухват плана и програма;

2) приказана је процена вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења које је разматрао орган надлежан за припрему плана и програма имајући у виду циљ, сврху и просторни обухват плана и програма;

3) образложени су разлози за избор најповољнијег варијантног решења са становишта циља, сврхе, географског обухвата плана и програма и процењених утицаја на животну средину;

4) објашњена је методологија, тешкоћа, техничких немогућности или недостатка одређених знања, са којим се орган надлежан за припрему плана сусрео како би спровео процену разумних варијантних решења.

7. Извештај о стратешкој процени:

1) јасно је дефинисана улога надлежних органа у изради стратешке процене;

2) извештај је припремљен на јасан и прецизан начин;

3) обрађени су сви законом прописани елементи извештаја и дати извори информација, укључујући стручна мишљења. Релевантни подаци и детаљност процене значајних утицаја је усаглашен са нивоом планирања и комплементаран је са подацима раније спроведених поступака стратешке процене за планове и програме који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене раније утврђених и процењених значајних утицаја;

4) утврђени су описани, вредновани и процењени непосредни, посредни, секундарни, кумулативни, прекогранични, краткорочни, средњорочни и дугорочни, трајни и привремени, позитивни и негативни утицаји спровођења плана и програма на чиниоце животне средине;

5) предложене мере спречавања и/или смањења свих утврђених значајних негативних утицаја, начин њиховог спровођења у плану и програму и процена њихових ефеката;

6) вероватни утицаји спровођења плана и програма на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже, као и предложене мере спречавања или смањења негативних утицаја на еколошку мрежу су описани, вредновани и процењени одвојено од утицаја на друге чиниоце животне средине;

7) приказан је начин на који су питања животне средине укључена у план или програм, начин на који се вршило одлучивање и описани разлози одлучујући за избор датог плана и програма са аспекта разумних варијантних решења која су била разматрана узимајући у обзир циљ, садржај и географски обухват плана и програма;

8) закључци о израђеном извештају о стратешкој процени представљени су на начин разумљив јавности;

9) нетехнички резиме је усаглашен са Законом.

8. Учесће заинтересованих органа и организација и јавности:

1) обезбеђено је учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде стратешке процене;

2) достављена су мишљења заинтересованих органа и организација и јавности на извештај о стратешкој процени и приказан начин на који се одлучивало о мишљењима.